

ДИМИТЪР ПОДВЪРЗАЧОВ

МИСЛИ И ПАРАДОКСИ

chitanka.info

*Ума холодных наблюдений
И сердца горестных замет.*

Пушкин

В мойто джобно тефтерче аз внасям бележки — Мълчаливи
числа, без хвалба и без хула;

Тук четворка, там тройка, за грешки по-тежки;
На живота — две с минус, на хората — нула...

Животът е тъй глупав и безсмислено-жесток, че ако човек остане
напълно нормален, би го живял с голяма мъка. Затуй всеки
безсъзнателно се стреми към лудостта: един се предава на религия,
друг — на богатства, трети — на азарт, на политика, на изкуства...
бързо и неусетно се побъркват, но пък блаженстват до гроб.

За мнозинството български граждани държава произлиза от
глагола държа: — Дръжте държавата за всичко! Ние държим да я
уверим, че тя е длъжна да ни поддържа! А Отечество — от глагола
тече: О, течете, държавни и обществени средства, към моя собствен
джоб!

Диоген излизаше от своята празна бъчва и търсеше с фенер хора.
В наше време той щеше да бяга от празни хора и да търси с фенер
пълна бъчва.

Демократизмът има за психологическа основа едно от най-
неизменните човешки качества: завистта — тъй както любовта към
клюкарството е основа на изящната литература.

Аз гледам българите като чужденец.

Доволен съм обаче, че гледам чужденците като българин.

Има хора с такива прости, мили души, че за да го отстраниш
веднъж за винаги от себе си, достатъчно е да му дадеш малко пари

назаем.

Който живее на гарата, смята, че влаковете и пътниците минават за негово развлечение;

който пътува с трена — че гарите са направени и заселени за негово удоволствие.

Всичко друго мога да простя в нелепостите на мирозданието, но това, дето са дадени криле на мухата — никога.

Вечер, като си легна, започвам да мисля за съчиненията си, които някога ще пиша — и заспивам. Заспивам с блажена мисъл: — Все пак ползата от моите съчинения е действителна: с ненаписаните заспивам аз, а с написаните — навярно читателите.

Жената е книга. Може авторът да е знаменит, изданието, корицата, печатът, хартията — прекрасни; все пак необходимо е да я прочетеш, за да я вкусиш.

Жената е книга: когато я четеш, никак не е важно колцина преди тебе са я чели и колцина след тебе ще я четат.

Жената е книга: ти я четеш и трептиш, вълнуваш се, плачеш поради нея, от възторг, от скръб, от радост... А тя, с каквито букви да е нашарена, си остава проста бездушна хартия.

Едно от най-интимните и продължителни удоволствия, които можеш да доставиш на своите приятели и познати, е това да бъдеш винаги беден. Хората страшно обичат да те знаят сиромаш. Пази се да не ги разубедиш: това понижава самите тях в собствените им очи — и те мъчно могат да ти го простят.

Животът е наистина едно изпитание. Но в най-простия смисъл: провидението предлага на хората съблазни, за да ги изпита. Повечето хора, то се знае, веднага се улавят на въдицата. Провидението ги потупва по рамото и им казва със задоволство: bravo! — и вече се грижи за тяхното благополучие докрай. Ония малцина, които се стремят да останат праведници — провидението тутакси им обръща

гръб с думите: — Господа, вам ще се отплатя на онзи свят! Изобщо — провидението бди... над негодниците.

Да се възхищаваш от собствената си жена — това е един от най-сигурните признаци за природна глупост.

Дай на българина власт — и той започва да се разпорежда като в неприятелска държава.

Как се мени светът и човекът към все по-лошо, се вижда, между другото, и от това: В наше време за някого казваха: „Сиромах — и добавяха с твърдост и гордост: — но честен“. Днешните хора казват равнодушно: „Честен — и добавят с презрение: но сиромах“.

За нас, българите, във всички области, има една обща характеристика: муха, която живее със самочуствието на аероплан.

Много малко работи има, които могат да се вършат с жена.

Мъжът изобщо е много тънък дипломат в женските работи; в това отношение никоя жена не може да го измами... освен само собствената.

Когато ми казват: пиши! — винаги ми иде на ум оня пътник, който обичал да пее във влака. Той не искал да знае дали на другите им се ще да слушат. Нито — дали го бива да пее. Той си пее. Да пишеш — и да печатиш — за това се иска не смелост, а нещо много повече: нахалство. Отгдето вземат увереността, че другите, които четат, не знаят, не мислят, не чувстват много повече от тях?

Да се възхищаваш от себе си! Това е неоценим човешки атрибут, едничкото качество, което отличава човека от животните... като го прави смешен пред тях, разбира се.

Да бъдеш съпруг е изобщо наивно: изневерен — подло; верен — отвратително.

Музиката е за всичките хора, като религията: наглед запълва важна нужда на душата и я възвисява нанякъде... а пък върху личния им живот няма всъщност почти никакво влияние — те си остават все пак съвсем земни.

Любовта има множество вариации: филм с безконечни серии, роман в много свитъци, повест в един том, разказ от няколко печатни листа. Най-много за предпочитане е — подлистник, който започва и свършва в един брой.

Никога недей се сближава много с човека! Доближиш ли го до себе си — той без друго започва да те ритва.

Младий приятелю, ти си написал книга? Но знаеш ли, че това е още съвсем малко? Трябва дълго да търсиш и някой, който да ти я напечати. След туй трябва да тръгнеш по редакциите на вестниците, да ги молиш да оповестят излизането ѝ. След туй — да нагласиш щото някой приятел да ти напише поне един благоприятен отзив. Да намериш място и за него. След туй да се луташ по разни учреждения с молба да откупят някой екземпляр... Ако след това все още продължаваш да мислиш, че твориш изкуство, ела да те поздравя за непобедимия ти оптимизъм и да те прегърна, съжалявайки те от душа...

Колкото по-истинска е една истина, толкова повече прилича на дързост. От това се вижда ясно колко далеч е човекът от истината.

Легенда за българина. Когато се родил от лоното на майката природа, първата дума на българина към нея била: — Мамо ма! Я ми кажи, ти от коя си партия?

В този живот аз се чувствам случаен играч, уловен без коз. Той — животът — трябваше да бъде съвсем друг, а се оказа долен, нищожен. Залисан и заплетен в него, аз чувствам — няма изход. И затова непрестанно гледам към вратата: кога най-сетне ще се свърши, та да си отида там, където съм бил и където — не помня, но тъкмо затова, че не помня, е било много по-добре.

Между хората може да успее, твърде естествено, онзи, който обича хората. Но също така може да успее, с демоничната сила на своята ненавист, онзи, който ги мрази. Никога обаче не успява онзи, който ги презира.

Една непобедима страст има нашенецът към фотографията. Колко е печално да гледаш: дори когато е революционер, той не пропуска да се фотографира в театрална поза, въстанически дрехи, оръжие, череп... Той предварително мисли само за почитта, която поколенията ще бъдат длъжни да отдадат на лика му.

Любовта на бедния човек има вкуса на едно оригинално меню: хлебец, солчица, лучец и... шампанско.

Литературата има много общо с търговията. И там са различни браншове и често се минава от един в друг. И там успехът ти зависи не от онова, което имаш в магазина си, а изключително от умението ти да го пласираш. И там някои имат голям и незаслужен кредит, а други, не по-лоши, не ги вярват за нищо. Особено смешни са обаче групичките писатели, които се взаимно издигат: те по такъв начин, на търговски език, си издават един другиму икономически полици. С една разлика само: в литературата няма нарочни фалименти. Напротив, там нищо не е в състояние да убеди фалиралия, че е фалирал — може би само в един случай: ако законът му гарантира народна пенсия...

Недей вече ми разказва за своите страдания, своите мечтания, за своите чувства, болки и мъки. Омръзна ми! Аз чакам да ми опишеш как Ботев плака от Козлодуй до Веслец и как Левски разби главата си о тъмничния зид в София.

Винаги на драго сърце говорят само хубави работи за умрелия. Дори още в древността са измислили мъдрост: за умрелия или добро, или нищо. От страх и уважение към великата тайна на смъртта ли? Не! Все пак от себелюбие: по този начин ние всеки ден узаконяваме и затвърждаваме правилото, че каквото и да вършим приживе — след

смъртта ни са длъжни да говорят само добро за нас! Можем значи още сега да бъдем спокойни.

Има цели категории хора, за които моето мнение е: мили маскири. Такива са писателите например.

Животът никак не е лош, когато можеш да го живееш. Нито смъртта е страшна, когато можеш да умреш. Страшно е, когато не можеш вече да живееш, нито още да умреш. Единствената среда, която не само не е златна, но е бездна, пълна с ужас.

На тоя свят най-ценната човешка черта не е трудолюбието, нито умът, нито човеколюбието, нито честността, нито дарбата. Най-ценното човешко достойние е изкуството да заблуждаваш другите.

Не ми се сърди, че не дохождам навреме. Аз винаги закъснявам. Това е моето проклятие още от рождение: аз съм се родил след смъртта на баща си!

Една от най-големите конвенционални лъжи е изкуството. Не знам по-студено в своето самообожание и по-безчувствено животно от писателя. С него се повтаря историята на слепеца, който може да ви опише словесно с най-фантастични красоти багрите на цветята, тъкмо затуй, защото никога не ги е видял. Природният недъг на писателя — да не чувства нищо — заражда и усъвършенства в пустинната му душа една специфична способност — да ни описва оригинално, ярко, духовито как би чувствал, ако можеше. И това ние наричаме изкуство.

На тоя свят, гдето се живее само с печалба, на мене не ми достига твърде малко — един слог; аз донесох тук само моята печал.

Блазе, триж блазе на ония, които пишат с радост и за удоволствие. Когато вземам молива, струва ми се, че сядам на зъболекарски стол.

Оставиш ли нашенеца при пари или при жена — рядко може да излезе, без да е забъркал някоя каша.

Ненавиждам тълпата — дори ако се състои от мобилизирани мъдреци.

Не мога да се привържа към демокрацията: тя е преди всичко тържество на неграмотността.

Братя мои! Като ви гледам и слушам, из ден в ден все повече се чудя как все пак продължава криво-ляво да съществува тая безпомощна държавица. Братя мои! Ами че вие нямате нищо, нищо от онова, което трябва. Вместо всичко, което ви липсва, някой ви е дал едно фатално изобилие от... права. Братя мои! Нашият съд отсъжда не само затвор, но и отнемане правата за 2-3-5 години. Бих ви простил затвора, но бих ви отнел правата отведнъж за сто години, братя мои.

Ораторът е твърде интересно явление за наблюдаване. Нашият оратор, който, като пипне веднъж катедрата, съвсем не иска да я остави. Той говори, говори, говори... Ще каже всичко, що знае, и всичко, що не знае. Сякаш не престава да си мисли жестоката мисъл: хванах ли ви сега, мъчно ще се отървете от мене. И като го слушаш, неволно си мислиш: горкият, навярно у тях жена му не го оставя да гъкне, та той ще си отмъсти на нас, невинните слушатели...

Не съм срещал човек природно умен, който да има високо мнение за жената. Не съм срещал природно умен българин, който да не е стигнал най-сетне до убеждението, че първопричината за нашите нещастия е конституцията, уви!

Една от трагедиите на българина е тая, че с вървежа на годините ние ставаме все по-нищожни. Ние не зреем, а креем. Стареем, без да растем. И когато дойде възрастта, която в чужбина се сочи като един лъчезарен връх на тържествено шествие все по-нагоре, възрастта, с която там почват за таланта нови, едно от друго по-бляскави завоевания — за нашия талант, като го разгледаш по-отблизо, можеш да кажеш, в най-щастливия случай, само едно: — Тиха лудост в пълен разцвет!

Слава Богу, вече не звъни така зловещо и страшно, както преди, безответният въпрос на Отца Паисия: — Поради что се срамиш да се наречеш българин? — Аз знам вече поради что, велики отче, и ако ти беше сега жив, навярно и ти сам щеше да се срамуваш — и нямаше да ме питаш...

Как е тежък и нетърпим старият Шекспиров Хамлет! Тия вечни мъдрувания, тия театрални надути пози — кой би могъл да понесе такъв живот днес?! Ние, съвременните Хамлетовци, не се блъскаме, не крещим, не убиваме, нито се самоубиваме, не търсим и не чакаме. Ние седим безмълвни на брега, а мътните вълни на живота бушуват край нас. Ние седим там гърбом и, замечтани, слушаме някаква въображаема далечна музика на непознати инструменти. И се усмихваме глупаво и скръбно. И не държим знаменити дотегливи монолози за живота и смъртта. В едната ни ръка е весела чаша, пълна с фалшиво вино, в другата — череп, но не черепът на Йорика, а на едно добре изпечено агне...

Напразно смятат жената първоизточник и най-истински носител на любовта. Както във всички области, които на пръв поглед изглеждат нейна специалност, и тук мъжът държи първо място. Жената, и в най-голямото увлечение, никога не люби за самата любов. Тя е, която винаги дърпа мъжа за нозете — към земното, дребното, нищожното, когато той, поради поетичното в своята природа, се мъчи да се възвиси.

Тайната на приличните отношения между хората е за жалост доста неприлична: недей желя да те смятат добър, защото това значи, че скришом те мислят по-глупав от себе си. Винаги трябва поне от малко да ти се боят.

„Няма никакво съмнение, че една прекалена свобода би била съдбоносна за държавата, ако би дошла предивременно. Наистина, какво би станало с тая сбирщина от овчари и пришълци, ако те биха били внезапно избавени от страха пред властта и предоставени на всички бури на народоуправлението? Какво би станало, ако тия пришълци влязат в борба с монархическите устои, преди още любовта

към родината да е скрепила сърцата им с взаимна привързаност? — Раздорите биха разрушили тая току-що зародена държава.“ Да не помислиш, че това някой е казал за нас? Не. Това говори Тит Ливий, сам поклонник на републиканския преврат на Брута, в своята история на Рим.

Парвеню — първенец, големец, важен човек.

Гръмоносна статия — статия, представяща от себе си гръм, който излиза из носа на редактора.

Капацитет — човек, който иска да бъде капак на всичко.

Деградиран — чиновник, когото началството изпраща от града в село.

Окопитен — човек, който е бил на лъзгава почва, но най-сетне е получил копита и се е задържал.

Небитие — непозната страна, гдето не бият.

Министерство — мина за облаги от държавата.

Най-заслужената любов към хората е любовта да ги презираш.

Тайната за добрите отношения с хората е много проста: давай непрекъснато и колкото може повече от себе си, а не искай нищо от тях.

Ти си имал успехи между жените? Право да ти кажа, съвсем не те мислех за такъв нищожен човек.

Понякога ми се струва, че писателството не е нищо друго освен една опасна форма на преждременна старческа бърбировост.

Хората са като думите в чужди език: някои отведнъж прилягат, точни и ясни, и веднага се запаметяват; други, напротив, остават само

смътни следи в паметта ти.

— Ти защо не се заловиш за партизанство? Защо не станеш например депутат някога?

— Депутат? Абсолютно никакво влечение нямам. Аз мога да стана депутат само в един-единствен случай: ако някое правителство остане съвсем без опозиция, та пожелае да ме избере за опозиционен депутат.

Философия на съзвучията:

— Поетът Х. с поета З. се скара!

— Скумрии от една и съща скара!

Фактът, че ужасно голям брой хора пишат, е достатъчно оскърбителен, за да те накара съвсем да не пишеш.

Човекът бил венец на творението — казват. Аз не можах да забележа подобно нещо. За мене човекът си остана олицетворение на една огромна космическа ирония.

Че ние сме мързелив народ, няма нужда от друго доказателство: най-много хора ние имаме за писатели, редактори, партизани и кръчмари.

Хората са обикновено много плитки: винаги те имат предвид само онова, което говориш, а съвсем изпускат онова, което премълчаваш и което в повечето случаи е много по-важно.

Хората! Доста забавни животни. Бих искал да имам пари, много пари — и за всичко, за всичко да им плащам.

Писателите обикновено стават писатели поради честолюбие. Но има хора, които поради много по-голямо честолюбие не стават писатели...

„Празник на народните буд...“

Той спря да пише.

— Защо не пишеш по-нататък — будители?

— Дойде ми на ум дали не е по-добре да го наречем „празник на народните будали...“

В известен смисъл цял будаллък е да се занимаваш с народни работи у нас...

Ти летиш с главоломна бързина в някакъв влак.

Отгде иде той — и къде отива? Ти не знаеш. Никой не знае.

Влакът иде от вечността — и лети към друга вечност.

Ти поглеждаш само за миг през прозореца. Пред тебе профучават неясните очертания на някакви видимости, свят ти се завива; ти не разбираш нищо от този откраднат миг. Този единствен миг е земният живот.

Трябва да е отвратително да се препитаваш от изящна литература. Да гледаш как всеки ден твоите съкровени блянове се превръщат в... агнешка яхния и гювеч със зарзават!

Против самоубийството има само едно сериозно възражение: защо да бързаш, когато смъртта и без туй те дебне?

Хората са ми тъй безразлични, че съм твърде често интимен с тях.

Ти се държиш между хората с една съвършено необяснима и видимо неоправдана гордост — като личност от благороден произход, която случайно и незнайно как е осиромашала. Твърде естествено, хората те гледат обикновено с недоумение: каква е пък тая птица, на която поведението съвсем не съответства на положението?

И им изглеждаш вероятно смешен...

Добре е, че и за самия тебе всичко туй е не по-малко смешно.

Представете си млад човек, обхванат от буйна жажда да вика, да скача, да пие, да се радва на живота. Представете си го, че в това настроение младият жизнерад момък влиза в ресторант, пие до пресита, напива се, става, пада, събаря маси, строполява се, счупва си глава, нозе, ранява се до смърт.

Това е бракът.

— С щикове и едно магаре може да се управлява — казал бил някога Кавур.

— Ала магаретата дори с щикове мъчно се управляват — би се допълнил той сам, ако беше наш съвременник и сънародник.

Да бъдеш честен — това струва много скъпо. За жалост бедните нямат средства, а богатите имат на разположение много други по-реални удоволствия.

В моето въображение живее съвременният интелгентен българин така: — Той върви по един чист и хубав паркет. Непрестанно пуши и мачка цигарите си върху паркета. На всеки две-три крачки енергично плюе, без да се смущава нито от паркета, нито от хората наоколо. Той плюе и храчи шумно на разстояние два метра пред себе си и едновременно с това не престава да говори. Той приказва на спътника си: — Тия твои възгледи за обществото са твърде много стари и назадничави. Трябва всеки от нас да вземе участие в онова велико, що става наоколо, в новото, което се твори в обществените борби; всеки от нас да бъде будна лястовица на светлото бъдеще...

И лястовицата неуморно плюе, храчи и размазва с кондурите си върху паркета.

През великата война течаха реки човешка кръв, рушаха се градове и държави, трепереха континенти. Хората обезумяха от ужаси. Само жената не престана да мисли за модата, а спекулантът — за печалбата. Трябва ли друго доказателство, че тия две твари са от нисша раса?

Поетът напомня съпругата: какъвто ще да е той — свикнеш ли да го четеш — и няма ли друг — почваш да му се наслаждаваш.

Той не се присъединява никъде не само защото не може да се пригажда, но и поради друго едно, твърде важно съображение. Той е предварително уверен, че където и да отиде, щом го видят как действа, без друго ще му кажат:

— Много си честен — не ни трябваш!

Пролет! Тя тропа на прозорците, тя пее и вълнува. Блазе ономува, който може да се отдаде на нейното опиянение, без да се отрови нито за миг от страшната мисъл, че всяка нова пролет го приближава все повече към съдбоносния край.

Че и пролетта е една от ония тънки подигравки, които природата ни е устроила на тоя свят. Защото нейните неодушевени рожби са галените ѝ чеда: всяка пролет те се събуждат за нов живот. А всяка пролет живота си отива от нас...

Недей се съкрушава, че не си богат! Всичко е напразно! Няма полза от нищо — за нищо! Животът е едно мигновено контрабандно промъкване от едно небитие — до друго, от люлката — до гроба.

Не се затиряй, млади момко! Последната дума е на Негово Величество Живота. Ти желаеш — виждам — да правиш фарфорови вази, но той може би ще поиска от тебе гърнета, само гърнета за туршия.

Тайната на добрия живот е много проста: тя е в съвестта.

Необходимо е да я нямаш.

Човек не е друго освен едно създание с весела съвест. Оня, който е наказан от провидението с тежка, мрачна съвест, той не е за живота.

Ние обичаме да гледаме театър не само защото е забавно, но поради друг, вътрешен нагон. Работата е там, че ние всички сме, кой повече, кой по-малко, актьори. Затова е тая поголовна любов към сцената. Затова на всеки актьор гледаме като на свой човек: един вид от еснафа. И наистина сме от еснафа. В живота най-лесно успяват ония от нас, които са от природата дарени с по-голям талант за преобразяване. Велик талант! На такъв човек пътят му в живота е постлан с килими. И обратно: колкото в по-слаба степен си дарен с тоя дар, толкова по-мъчен е за тебе животът — пък и толкова по-безинтересен си самият ти за хората. Не очаквай никакъв успех в живота при подобни условия. Да би могло да се извади нещичко от тоя дар от други някого, който го притежава в по-широки размери, и да се

впръска на тебе — бъди готов да дадеш мило и драго за тая операция. Целият човешки живот, изобщо онова, което наричат „борба“, не е нищо друго освен непрекъснато артистическо състезание, един открит сценичен дебют.

Обикновеният човек, досущ като животното, познава само два вида отношения към себеподобния си: или тероризира, или се подмилква. Жената е обикновено най-обикновеното от обикновените двуноги. Оттука дълбокият смисъл на простото консервативно гледище: тероризирай жената, защото тя от друга обноска не разбира, и ако ти не правиш това спрямо нея, без друго тя ще го прави спрямо тебе.

В наше време задачата на Дарвин би била извънредно улеснена. Няма нужда цял живот да се ровиш и изследваш, за да разбереш, че хората са произлезли от животни.

Едно от най-големите нещастия на свободния българин е това, че ние не сме нито граждани, нито борци, нито човеци, а чисто и просто сме един народ от хъшлаци. Вгледайте се в личните отношения — въпреки външната им загладеност, и в обществените работи — въпреки външната им закономерност, във всяка организация, във всеки сбор от хора — навред ще видите, че в дъното бушува стихията на едно непобедимо хъшлачество. У другите народи има „джентълмен“, има „денди“ или кой знае още какво. Ние имаме само хъшлак. Ала светът не помни да е съществувала някога и процъфтявала държава от хъшлаци...

— Вие сте държавни крадци!

— Ами вие? Вие сте политическа сбирщина!

— Вие сте готови да продадете България!

— Вие сте морални нищожества!

Просто страшно е да четете човек по вестниците как „обществените движения“ се разправят помежду си... Но има нещо още по-страшно; то е, че и едните, и другите, и третите — уви! — имат право...

Едно разбрах с положителност през моя живот: че навсякъде може и без мене.

За мене няма нищо по-важно от държавата. Когато се кланям в нейния храм, аз не искам да мисля, че свещите, които там ми продават, са доставени чрез търг със злоупотребление; нито че храмът е пълен с мишки и се управлява от нищожни хора, които само груб интерес кара да се навъртат в него.

В наше време живя един гениален човек, който познаваше до изумителни подробности цялата вселена — Камил Фламарион. И докато той чистосърдечно вярваше, че с факта на физическата смърт не се свършва живота за човека, жалки и смешни ми се виждат ония, които, блъскайки главата си в желязната врата на световната тайна, с леко сърце поддържат противното.

За да бъдеш щастлив, трябва много условия, но най-първото е да си глупав. Най-често то замества всички други.

Заедно със зрялата възраст и прехода ѝ към старостта иде далекогледството — и на очите, и на душата.

Ала не далекогледство, което достига края на нещата, както мислят някои. Уви! Звездите стават все по-далечни и недостижими, тайната на живота и на смъртта — все по дълбока.

О, живот! Аз все пак те обичам: ти се оказа напълно достоен за моето презрение...

От следосвободителната интелигенция ние имаме наследена една ужасна склонност към чуждите думи. Едва напоследък, твърде бавно, си пробива път любовта към нашето. Но мене и сега ми се струва, че дори нашите петли, като пеят, не викат „Кукуругу!“, а все още:

— Консеквентно-о-о-о!

Откак съм се родил, не съм престанал да се питам:

— Що ща аз тука?!

Аз не ламтя да имам собствена къща: страх ме е, когато съдбата става извънредно любезна с мене. Когато жена ти стане много мила, това много често значи, че тя е престанала да бъде само твоя.

Той ми е много близък! — казваме за някого. И всеки си има свои близки. И види се, че така трябва да бъде. Защото иначе откъде щяха да знаят нашите интимни работи или важни тайни ония непознати и далечни, които приказват за нас из града?

Ти казваш: защо пиеш?

Но кажи ми, какво друго можеш да вършиш с хората?

Нима да ги учиш на нещо? — Те винаги знаят много повече от тебе.

Да обсъждаш сериозни сделки с тях? — Ще те измамат.

— Да споделяш чувствата си? — Ще ти се смеят.

Тайната за успеха на всекидневния вестник е същата, каквато е за отделния човек:

— По нищо да нямаш свое мнение!

— Най-свободолюбивата, най-съвършената конституция има българинът!

— Но от що се възхищавате, братя мои? Не виждате ли, че с нея той и досега изглежда като циганин в автомобил?

Аз не чувствам страх от смъртта, аз съвсем не зная що е тя: никога други път не ми се е случвала.

На тоя свят има множество подли неща, но има едно, което е над всички.

Няма любовница, която тъй змийски да се изплъзва от прегръдките ти.

Ако е невярна жена — ще я стреляш!

Ако е някакво щастие — ще му се насладиш, преди да го пуснеш.

Ако е скръб — ще я страдаш.

Но има нещо, което е незнайно, неуловимо, незабелязано, неусетно. То се промъква така, че с нищо не можеш да го спреш нито за миг, не можеш дори да го видиш.

Най-подлото нещо на света: — Времето!

То пълзи безшумно покрай нас, крие се изкусно от нас и минава, все отива, отива — неспирно и безвъзвратно.

Часовникът и календарът са само една смешна утеха...

Ако си беден, изпаднал, закъсал, отрупан с дългове и никъде не можеш да намериш пари, остава ти да направиш само едно: — Да се скараш с началника си, за да те уволни от малката служба, която заемаш.

От подобен див героизъм понякога се уплашва самата съдба и току-видиш — обърнала работата към по-добро.

Аз скъпя за държавата, а не за вас, които я населявате само за да доказвате всеки ден, че сте недостойни за нея.

Без държавата аз не мога да си представя нищо; само дълбок мрак, бездна, адски страдания и ужас.

Аз искам тя да живее, все по-независима, все по-силна, свободна и велика — та макар дори в краен случаи да бъде управлявана и прекалено демократически.

За характеристиката на нашенеца не трябва може би много умувания. Едно от забележителните му качества е: използвач. Ще се намери ли художествен писател, който да го възпроизведе в литературно творение?

Аз бих се опитал за една детска приказка за мустакати българановци, която ще се започва така:

— Събрали се Използвачко, Подмазко, Присламчо, Натрапчо, Интрижко, Клеветчо — и решили да образуват народ...

Съмишленик на партия — тази многозначителна думица произлиза от глагола мижа, съмишленик. Да бъдеш съмишленик на партия, прочие, значи преди всичко да замижиш, като влизаш в нея, и да продължаваш докрай да мижиш за хиляди работи от обществен и партиен характер, щом така изнася на твоята партия или на нейните първенци.

Не казвай: социалният въпрос!

Не е това най-важното.

Много по-важен е, така да се каже, психологическият въпрос!

Защото никое социално положение не може да спаси човека от фаталната съдба да бъде говедо.

Защото от върховете до низините, у бедни и богати, у учени и прости, у даровити и у бездарни — една стихия тържествува: неразбранщината, дивотията!

Аз не ходя на събрания, защото там много говорят. Забележете, че само децата, жените, лудите и българите имат тая слабост.

Не говоря за русите, у които бърборството е стихия.

Някога Калигула бе казал: — Да имаха всички хора една глава — с един замах я бих отрязал!

Много по-късно Байрон повтори: — Да имаха всички жени една алена устица — с какво наслаждение бих я целувал!

Като гледаш какво става у нас, иде ти да се провикнеш:

— Да имаха всички българи една задница — па да събуеш панталонките й, и да вземеш един букет от коприва — че по-долу, че по-горе, че по-долу, че по-горе...

Има народ, роден да господарува. Друг — да твори. Трети — да воюва. А има народ, роден с едно-едничко фатално предназначение: да бъде под чуждо владичество — и да конспирира.

Господи! Не разбирам премъдростта ти да надариш с тая нелепа стихия народа, който населява моето отечество.

Докато си млад и гледаш живота в лицето, той ти се вижда може би глупав, но красавец. Чак по-късно, когато започнеш да го гледаш като отминава, виждаш гърба му с безобразната гърбица и си думаш: — Боже, какъв урод бил той всъщност!

Ако бях скулптор и трябваше да изобразя българина, струва ми се, че най-сполучливият образ би бил тоя:

— Клекнал, подпрял гръб на някой селски зид, той дялка клечки за забавление и — непрекъснато критикува: общината, съседа, попа, даскала, съседните села, царщината...

В борбата между две истини — истината винаги е някъде извън тях.

В живота има само едно-единствено истински хубаво нещо, за което струва да се жали: музиката!

Виж го, виж го: той примира да бъде премиран.
О, ларви, които умират за лаври!

Всякакъв вид човеци можеш да намериш в България — дори и някой честен човек.

Не можеш обаче намери човек, който, след като е разбрал, че имаш неограничено доверие в него, да не те измами!

Не напразно се казва за богатия човек: — Той има голямо състояние.

Без „състояние“ изобщо човек няма никакво състояние — или състоянието му е винаги много скверно.

Не бързай да го съдиш, че се е напил. Кой може да знае защо се е напил човек?

Това е най-често твърде сложен и неподозирани дълбок въпрос. Някой се напива може би само за да се приравни с вас, трезвите...

За оръжията и отровите законите налагат тежки ограничения.

За печатното слово — не. А печатното слово също е много често опасен меч и душевен цианкалий. Но това е прогресът, свободата...

Хубавата книга е научила човека, че така трябва — и той ѝ се отплаща с такава черна неблагодарност.

Едно проклятие ми тежи: аз не мога да почувствам близостта на хората. И когато някой се стреми да ме целуне от любов, аз тръпна,

погнусен от предубеждението, че той нарочно иска да ми предаде някаква страшна болест.

Животът е като коня: почувства ли, че ездачът е несигурен, може да го хвърли.

Животът е като кучето: забележи ли, че му се боиш, налита да те хапе.

Ако ще имаш приятел в Америка, гледай да бъде Ал Капоне.

Ако ще се върнеш след много години в родното си място, гледай да бъдеш Чарли Чаплин.

Ако ще те повикат, гледай да те повикат на власт.

Гутенберг не е имал по-малко коварна съдба от изобретателя на барута например. Измислил книгопечатането с най-добри намерения, той може би съвсем не е допускал, че тъй бързо книгата ще го измами и ще стане съдружник едновременно и на Бога, и на Мамона, тръбач на кристална истина и на демонична лъжа.

Едно от най-лошите, може би най-лошото качество на хората е, че те не са нито съвсем лоши, нито съвсем добри.

Животът е река, пред всекиго от нас.

Някой е смел и глупав — хвърля се направо да я премине — и се дави.

Умният е предпазлив: скита по брега и опитва брод — и излиза щастлив на другия бряг.

Човек е по природа аморално и анархистично същество. Ала за да живее в общество, трябва правила. В това е вечната трагедия на човешките общежития.

С Колижабов бяхме пили на друго място в продължение на 760 минути, по езика на БДЖ. Най-сетне пристигнахме там. Беше пълно с публика. Той пъ на всеослушание, държа няколко буйни речи, събори две маси, сби се с един келнер, тури една кофичка на главата си и с нея игра ръченица...

На другия ден Колижабов ми каза поверително:

— Всичко остави настрана, но страх ме е да не би да са ме познали хората, че бях пиан.

— Но защо си решил да влезеш в тая партия? Нали виждаш, че нашите хора влизат в партиите само за интерес, а не по идеи?

— Да, виждам. И аз като тебе се възмуцавам от нашите българи... Но аз само тъй... Имам, знаеш, една къща в Севлиево и искам да я продам на общината. Затова съм решил: ще вляза в тая партия сега, та като дойде един ден на власт...

Животът — отвратителен и нелеп, като пиан разсилен — е препълнен с такива обидни несъвършенства, че има чувствителни и честолюбиви натури, които поради това се стесняват да бъдат сериозни и трезви.

Имали ли сте случай да отидете на фотография с група близки приятели? Веднъж ми падна такъв случай и ми остави силно впечатление. Когато фотографът каза да се нагласим срещу апарата, настъпи едно пълно животинско разединение между нас — ние се разпаднахме като пясък. Всеки побърза да избере само за себе си възможно най-предно и най-важно място, без да се интересува кой от другите къде и как ще застане. Само аз чаках да ми отредят място и останах в един едва забелязан ъгъл... И ми беше тъй саркастично весело: не е ли досущ същото в живота?

Да пишеш и печатиш — каквото и да е, където и да е — строго погледнато, е едно насилие. Защото веднъж напечатиш ли го — все ще се намери някой, който, ще не ще, ще го прочете, без да е виновен нещо. И ти съвсем не знаеш при това дали ще се възхити, или ще те изругае...

Книгата е възвишен, тънък и благороден занаят. Тя е просвета, култура, напредък. Тя държи във вековете езика и народностното чувство, тя сее знания, вдъхновява, издига, възбужда, отбранява. На международното борбище тя е крепост и оръдие. Слава на нейните жертви и труженици!

И все пак: по-добре е да не се занимаваш с писане книги, младий човече! Хилядо пъти е за предпочитане да потърсиш препитанието си в манипулиране с хартията, преди да е минала печатарската машина през нея.

У нас пътят на славата е много труден — между другото и поради една твърде смешна причина: каквото ти искаш да бъдеш, всички други наоколо, всеки по отделно, се смятат, че те са именно това, още от рождение. Сякаш за да дадем едно лишно доказателство, че сме народ-хлапак — ние до един сме манааци, побъркани на всевъзможен род умствени джунджурии. Погледнете: кой от нас не е разрешавал тежки обществени и междудържавни проблеми, кой не приказва стръвно за театър, музика, литература, за всички видове изкуства? На пръв поглед може би това изглежда като една модна нужда от обикновена осведоменост. Ала когато поразчовъркате външната мазилка, отдолу ще издрънчи бронираният маниак, който в дъното на самосъзнанието си е най-малко... поне писател!

О, златен век за печатарите! В София има, казват, вече около 80 печатници — и всички трещят от работа...

Има идеи, в които е абсолютно невъзможно да повярваш, ако дори ти дадат сто години да мислиш. Такива са например идеите за славянско могъщество, за балканско споразумение, за общочовешко братство и дар.

— Смъртта е поучителна. Видът на мъртвеца, гроба, гробищата — всичко туй навежда човек на мисли за суетата на живота. Защо ми е да се сърдя, да се карам с хората, да се боря с ръце и нозе, да върша зло, когато ето къде е краят: една купчина пръст — и всичко с мене е свършено...

Да, но така разсъждаваш ти. Другите, изглежда, разсъждават другояче: — Защо ми е да бъда добър, да отстъпвам, да правя хората честити и доволни, да се ръководя от истина, справедливост и човещина, когато всичко туй е суета, защото ето къде е краят: една купчина пръст!

Оставени сме коварно безпомощни на тоя свят и сякаш някой ехидно ни се смее, като слуша как за всичко намираме оправдание...

Във виното е истината! — Ала оня, който пръв е казал тая мъдрост, е бил трезвен — така че истината, уви, не е и там.

Казват с любов и почит: библиотеката.

А мене ме е просто страх от това учреждение.

Защото каквито глупости и да си написал — всичко отива там и става общо достойние завинаги. И дори ако днес не изглеждат глупости — все пак някой някога, може би дори вече след като тебе те няма на света, ще ги намери, ще ги чете и ще се смее и срамува за тебе. Нима не ви е още отсега срам от оня, който някога ще се срамува за вас?

Колчем ми се е случвало да навляза в голяма гора, с неописуема красота на извишени към небето борове или рошави буки, или гиздави елхи, натруфени като млади невести — все ми е минавало през ума: — Голям въпрос е дали бива тая неповторима хубост да се жертва, за да се прави... хартия. — И дали не е по-добре да се отсичат само тънички клонки и с тях да се понашибва овреме всяко младо, което почувства нагон да пише — та дано се остави, за негово добро.

Може да изглежда парадокс, ала аз мисля, че лекият житейски успех на Стефан Богориди, който благодарение на гръцкото си образование е бързо напреднал като отомански висш чиновник, значително обяснява тогавашното тържествено шествие на гръцки дух между нашите деди и срамно поражение на българския.

„Келепир“ — тая дума турчинът аристократ е измислил специално за българина плебей. И ние, днешните, сме такива: предложете на най-богатия българин един безплатен билет по железницата или даром място в театъра — и наблюдавайте как ще светнат очите му.

Що е журналист? Механически музикален инструмент: вържи му заплата, пусни му една идея — и завърти дръжката.

В книгата на живота има една най-важна, най-дълбока и най-проникновена страница — откровение. С девет печата, завинаги е

запечатана тая страница за онзи, който не е бил родител и не е погребал рожба.

Има автори, които могат без стеснение да ти кажат: — Бях започнал да пиша пиеса. Но като чух, че и Бернар Шоу пише, отказах се — не обичам да ми подражават...

В нашата страна честният човек съвсем не е на почит. И лесно обяснимо. В нашата страна съвсем не е трудно да бъдеш честен: това е може би едничкото занятие, което няма охотници за конкуренция.

...И аз спрях втрещен пред живота: той е толкова къс, че никога не ще успееш да опишеш безконечното му нищожество...

Колко пъти ми е дохождало наум: защо употребяваме думата падеж за деня, в който имаме да плащаме полица? Много по-изразителна е думата плащаница. Толкова повече, че очаква ли те плащане, когато нямаш пари, ти си разпънат на кръст и остава да ти метнат една плащаница.

Нашенецът не мрази книгата. Нещо по-лошо: той няма никакво отношение към нея. Той не знае за какво би му трябвала. Ако би я смятал за лукс, той би ламтял за нея. Но тя е за него просто една нелепа непотребница.

Вярно е, че все пак има книги.

Но има и амбулантни музиканти-бандаджии, които по празници и именни дни се вмъкват незабелязано през пътната врата и току гръмват своя марш всред двора, без да ги е канил някой. Домакините изтичват отвътре с досада и им дават някой лев, само да млькнат и да си отидат.

Има и автори. Те, бедните, винаги ми напомнят мухи в затворен прозорец: цял живот се блъскат в стъклото и си въобразяват, че летят в ширния простор, който е завинаги отвъд прозореца...

В този огромен свят на тайнствени заплетни и на неразрешими загадки, влечението да играеш някаква видна роля в микроскопическия

кръг около тебе винаги ми се е виждало във висша степен наивно.

Няма положение без изход: всичко се нарежда, само че по някой път зле.

Беше късен час и целият салон беше пълен с нестройна глъчка, викове и песни. Аз седях сам при една масичка точно срещу вратата с портиери, [портиера — фар. завеса от плътен плат до земята] отгдето влизаха кабаретните артисти, за да изпълняват номерата си. И ето, зад портиерите се изправи, приготвена, за да влезе, една танцовачка. Банална в голотата си, капризно накитена, с кастанети на пръстите, с гъста мазилка на лицето си, тя се спря там няколко мига в явно вълнение. После поправи тук-там накитите си, улови с лява ръка едната портиера, а с дясната... се прекръсти три пъти... И се втурна вътре, завъртя се във вихрен танц и зачатка кастанетите... В своя срам на паднала душа, тя бе тъй високо, високо над всички нас... Никога величието на религията не ми се е виждало тъй неотразимо и нашето вродено безбожие — тъй чудовищно, както тая нощ — в едно кабаре.

Човек трябва да бъде добър с хората преди всичко от предвидливото чувство за една следсмъртна деликатност: — Ужасно е да си представиш в какво крайно неудобно положение ще туриш своите познати, които един ден ще придружават ковчега ти и ще бъдат принудени според обичая да те величаят за добър и скъп човек, когато положителното им мнение за тебе е всъщност, че ти си бил първо качество вагабонтин...

Ако искаш да опустошиш душата на един младеж — трябва да го направиш вестникар. Вестникарят еднакво като другите гледа нещата, но по своему си ги обяснява. Него мъчно можеш накара да повярва нещо. Той мисли преди всичко за опакото на нещата.

Редакторът, който чете какво написал някой, мисли си: — Не ще можеш ме кандърдиса! Колко съм ги писал и аз такива сладки приказки!

Сътрудникът по изкуствата: — Колцина съм хвалил и аз — музиканти и артисти, — без да знае някой какви са били всъщност съображенията ми...

Най-сетне и коректорът чете, че в Нова Зеландия имало 380 хиляди автомобили, и си мисли: — Ба! Кой знае колко нули са прибавени или изпуснати по погрешка!

Дори онзи ден говорих с един журналист за светлото и неоспоримо дело на солунските равноапостоли. Все пак той намери какво да ми възрази: — Всичко туй е добре, но ако речеш да пресметнеш, знаеш ли каква огромна маса хора се занимават с писане у нас! Те всички са жертви на Св. св. Кирил и Методий!

Ако ме интервюират:

— Но какъв е твоят идеал?

— Да престана да пиша!

— Няма ли нещо, което да обичаш на този свят?

— Да, има. В ранна суха есен, в слънчев ден — паяжините, танца на лъскавите паяжини, които се вият над земята от неуловимия полъх на вятъра — обичам да ги гледам, легнал по гръб на тревата...

Природата е пълна с красоти, ... когато портфейлът ти не е празен.

Песимист: Ах, погледни: там из улицата, иде погребална колесница. Нещастна среща! Да се върнем!

Оптимист: Да, но колесницата не е празна — значи срещата е на пълно. Да вървим!

Пътят към човешкото сърце е мъчно да се намери.

Към злъчката обаче е много лесен.

Войната е баща на всичко — е казал Херодот.

За майката не е казал нищо, но по всичко изглежда, че това е глупостта.

Фейлетонист! Какво печално поприще! Цял живот да стоиш настрана от живота, заврян в някой кът в долния етаж на вестника, и оттам непрекъснато да мърмориш като свекърва!

Стократно животът ме бие с железен чук по главата, за да ме убеди, че той — животът — не е мой, а на Присламчо и Подмазко. Аз съм се убедил отдавна в това. И все пак ги презирам, и все пак смятам за своя гордост да ги ненавиждам. До гроб няма да си простя тая глупава слабост и фатална нетактичност.

Винаги съм си представял нашия обществено-политически живот, пряко отразяван от партийните вестници и техните взаимоотношения, като една мръсна и прашна крайградска улица, с ниски изкълчени дъсчени стобори, а по вратите налякали дрипави, обеззъбели от злоба дърти баби, които дигат оглушителна провинциална свада. Те се карат разпенени, една през друга се попържат, стават, седат, удрят свити пестници един о друг, заканително размахват запретнати ръце.

В своето разнообразно сатирично творчество природата е създала цели особени категории люде, които постоянно пишат за възвишени неща, за красота, правда, любов, доблест добродетел — а носят в себе си една душа мъничка, дребна, която с нищо не е надраснала душата на едно обикновено шимпанзе.

Когато се издигнеш окончателно над земното — тъкмо тогава те заравят в земята.

Дори в момент на върховен екстаз от отражението си в огледалото мухата има само един начин да запечата чувството си.

Драга моя, не се сърди, че те напускам. Текстът на моята последна клетва във всеки случай с нищо не се различава от клетвата на гимназистите:

— Да обикна друга жена? След тебе? Кълна се — никога!

Дълго време аз мислех, че ми вреди алкохолът; сетне хвърлих вината на тютюна; сетне — на месото. Най-последно разбрах, че ми вреди просто животът.

Едно от многото благородни чувства, за които обикновеният човек е неспособен, е: признателността. Слепият животински егоизъм ни кара да приписваме всеки свой успех преди всичко на себе си. Коя е тази широка душа, която може да го надрасне?

Недей вярва, когато някой ти каже, че ти е сърдит, защото не си му отишел на гости.

Не осъждай ония няколко стотици млади манияци на страната, които са побъркани на авторство: всъщност те са, които поддържат българската литература, защото дават пари за списания и книги.

Всички котки мяукат по един и същи начин.

Не се стъписвай пред многобройните си несрети: те са километражните камъни в житейския ти път. А кой товарен кон се плаши от километражните камъни?

Най-възмутителната особеност на глупостите е тая, че докато ги вършим, са невидими за нас; ние ги забелязваме обикновено късно, а често и никога.

Характерно за варварството на нашето общество: никой за никого пет пари не дава, нито да го признае една степен по-високо от себе си, нито да прояви обич до саможертва. Зад видимо интимната връзка най-често се крие съвместно извършено престъпление.

Защо го осъждате? Той решително се бори за запазване на българския лев — и за да го запази, систематически го пренася от държавните каси в собствения си джеб.

Поет, сърцевед, писател, художник, композитор, диригент — всичко това и отделно взето, и вкупом, е твърде малко, за да ни даде приблизително понятие за театрален режисьор.

Възрастта е предателска като расото: който я носи на гърба си, не знае сам какъв изглежда с нея. Но би трябвало винаги да помни, че

всички други го виждат, и затова не всичко, което се позволява на другите, се позволява и нему.

Често си представям една държава, населена изключително от крадци. Там всички са против всички по една твърде проста и обяснима причина: всички се знаят помежду си и всеки всекиго обвинява, изобличава, ругае, защото всеки знае за какво е способен всеки друг — по себе си преди всичко.

Защо те мрази този критик?

Ти четеш ясно в очите му: просто защото те има за бездарен.

Но Боже, колко е стара, стара тая мода: да ненавиждаш човека поради такава смешна и жалка причина! Би трябвало той да вземе пример от тебе: кълна се, че ти към него нямаш капка лошо чувство, нали?

Та ти казваш, че нашият приятел Y бил пословично разсеян? Не ми се вярва: никога не съм го видял при маса да плати общите разноси не два пъти, а дори един път.

Д-р X, специалист по нервни болести, препоръчва на своите пациенти, склонни към песимизъм, меланхолия и ипохондрия: — Имайте обаче предвид, че всичко, що ви предписах, ще остане без полза, ако не изпълните най-важното: да общувате винаги с правителствени хора и да четете само правителствени вестници.

Срещата с нов човек е посещение в нов град. Той без друго ще иска да предложи на вниманието ти своите забележителности: осведоменост, духовитост, светоглед, морални принципи и пр. Разбира се, че от взаимен интерес е да ограничиш посещението си само в центъра, а да изоставиш съвсем покрайнините.

Какво ли знаем всъщност ние за великата тайна на човека? Нищо! Може би дори ние на земята не сме друго освен това, що са жабите в ръцете на учения, който прави с тях опити?

Аз трябва да се кача на трамвая. Но пред него е голяма навалица. Блъскат се с ръце и лакти, с нозе и колене, наместват се, изтикват се един другото, ругаят се — така си пробиват път и влизат. За мене е очевидно, че ако искам да се кача, трябва да постъпя като тях. И аз тутакси, без никакво колебание, решавам: — Тръгвам пешком.

И все пешком вървя през живота — вече цял живот.

Езикът е красив и буен млад жребец. Няма да отидеш далеко с него, ако не умееш да яздиш добре. Дори нещо повече: ще те хвърли от гърба си и ще те стъпче.

Да отида да се запозная с Балмонта!

— Не мога да се реша за нищо на света. Обожавайки го, аз съм му сърдит. Така детето се крие в престилката на майка си и не иска да се ръкува с дългоочаквания баща, пристигнал от бойното поле... Па и опасността от разочарование ме дебне.

А има и друго. Бетховен, Балмонт! — Има красота, която с неподдаването си да я подчиниш те обижда...

Когато видите, че последното ми издихание приближава, донесете ми да извърша последната си работа: да коригирам некролога си. Помня, че като се родих и ме сложиха настрана, до мене имаше един вестник, към който дълго посягах, за да поправя грешките му, но не ме разбраха, за да ми го дадат, и аз напразно само плаках.

Пред обикновения прост, груб, арогантен човек на нашата действителност аз винаги, във всичко се чувствам виновен — дори за работи, които нито съм сънувал.

Животът наистина е изкуство — и то театрално.

Има автори със странна съдба: когато се шегуват, публиката ги взема много сериозно, а когато говорят сериозно — публиката ги смята за шегобийци.

Аз го изобличих в позорни деяния и го изнесох в печата на поругание. Чаках страшен ефект от него. Той четеше писаното от мене — и се наслаждаваше, че е видял името си напечатано...

Той ми дължеше много. Разсърден, че не ми се наплаща, аз му написах кратка нервна записка: „Благодаря! Получих от тебе всичко, което имам да вземам!“ Той запази записката — и я представи като доказателство, че нямал да ми дължи нищо.

Така се отнесе с мене животът.

Аз абсолютно не можах да се разбера с живота.

Аз държа кормилото и карам автомобила на моя живот по стръмни завои, край урви и пропасти. Ръцете ми са вдървени да стискам кормилото, очите ми са изцъклени да гледам напред. Отклоня ли малко вниманието си — моята кола ще отиде в пропастта.

А ти ми казваш: — Я погледни настрана, виж какъв хубав пейзаж: наслади се малко на поезия!

Добродетелта е най-любимата кокетна гримаса на порока.

Откак съществува, светът почива върху безбройно множество лъжи и върху само няколко истини, които — уви! — са само въображение.

Открих: във дъното на портмонето
е тайната на обич и вражда.

А смисъла дълбок на битието —
в канализацията под града...

Такава хубава музика — и такъв лош свят!

Три върховни пункта има всеки банкет: аперитивен — закуски; смилателен — кафе, ликьор; пургативен — речи.

Когато жената се отдаде на детска литература или на благотворителност, а мъжът стане ярък патриот — това е опасен признак: показва старост; и двамата отиват към вдетиняване.

Ако всичките ми кредитори се молят за мое здраве — не е тютюнът, който ще ми попречи да стана столетник.

— Ето, г-н редакторе, както бяхте ме натоварили, написах рецензия за снощната пиеса.

— Д, видях, прочетох я, много добре. А сега кажете ми мнението си за пиесата.

Едно от най-духовитите и префинени изтезания, които съдбата може да измисли човеку, е да го направи коректор на вестник.

Какво си мислят малките началници, до фелдфебел, като те гледат помежду си, под властта си? Сигурно това: — Има брада наистина, но ако беше свестен човек, щеше да изклинчи!

Като четеш някои вестници, често си мислиш: — Няма ли кой да ги поправи: тия хора се заблуждават да мислят, че съществува Нобелова премия за лъжа!

Когато се пише психология на българина, не трябва да се забравя и това:

— Своеобразен маниак: говори за себе си в множествено число — „нечем“, „ядем“, „пием“...

— В дъното на душата си навярно мисли, че Шопен и Шопенхауер са от шопски произход.

Той се мисли за обществен деец! Блазе му: той вярва, че има общество в тая страна.

Това беше една малка спирка. Аз те виждах за първи път — през прозорците. Само няколко мига — и ние бяхме тъй близки! Ти ми разказа през стъклата нещо, което беше до смърт важно за двама ни, а аз братски те посветих в моята несрета. И ето, оставаше да слезнем и тръпни от щастие и скръб — да си подадем ръце. Но това беше една малка спирка. Нашите вагони се разминаха навеки: ти заминаваше натам, откъдето аз си отивах безвъзвратно.

Само две възможности имаш, смъртний човече. Или ще продължаваш да живееш, преобразен в дух, и следователно ще задоволяваш любопитството си да виждаш какво става без тебе, или пък съвсем няма да живееш вече — и в такъв случай всичко ще ти е решително безразлично. Ето защо — излишно е да се безпокоиш още сега.

О, да — и той падна за отечеството! Падна от високата стълба на Сметната палата, гдето бе отишъл да получи една платежна заповед.

Някога Уайлд е казал: „Изкуството е най-безполезното нещо на света.“ Без да искам да се натрапвам за събеседник на Уайлда, аз бих добавил: — И няма нужда от други доказателства за това: Достатъчно е да се доближиш до хората на изкуството, за да видиш, че ако и да се занимават с възвишени неща, те наравно с обикновените човеци са най-често като тях подлеци и мошеници.

Има едни малки птички, които чакат, когато крокодилът си подаде главата от водата, безстрашно кацат върху нея и го кълват. Крокодилът отваря уста и се смее — това го гъделичка приятно — а те героично чукат, чукат...

Тези малки птички са фейлетонистите, сатиричните писатели, всички ония изобщо, които пишат с илюзията, че ще поправят някога нещо...

Жената е вечно дете — по ум, но вековен старец — по егоизъм.

Когато те издува да се обясниш в любов, а си крайно беден, спомни си, че погребален магазин не се отваря на курортно място.

Природата създава хората като серия банкноти. Множество серии, в които всяка банкнота прилича на съседката си като две капки вода и носи поредния номер след нея. Но пуснат ли се в обръщение — те вече не могат никога да се срещнат една с друга и цял живот напразно се търсят...

Това търсене е приятелството, любовта — с неизбежните им разочарования.

Да наваксаш времето — за жалост — значи да го почерниш, но не с вакса, а с труд...

*Текстът се възпроизвежда по изданието Димитър Подвързачов.
Под чинара. Издателство Люк, 1993. Съставител Борис Христов.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.